

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ

4.
СТРАНА

Свечано на крају школске године

Празник културе у Бати

3.
СТРАНА

7.
СТРАНА

Сезона дечјих кампова

„Бабарога“ окупља поклонице

7.
СТРАНА

ПОЛИТИКА

Ускоро измене Изборног закона

Позив ССМ-у за учешће у јавној расправи

„Било би корисно да Самоуправа Срба у Мађарској заузме став према предстојећим законским променама, а идеално би било да имамо и своје предлоге“, истиче Љубомир Алексов у иницијативи коју је упутио српској земаљској самоуправи

Српски представник у Мађарском парламенту Љубомир Алексов упутио је писмо Самоуправи Срба у Мађарској, као главном носиоцу друштвено-политичког живота српске заједнице, у којем информисао ово тело о чињеници да се на дневном реду Парламента тренутно налази модификација Изборног закона.

— Измену су предложили посланици Фидеса, али је то и став мађарске Владе. Овај процес се дешава врло убрзано и највероватније ће закон

бити прихваћен пре летње паузе. Неке измене тангирају и народности, међутим она законска места која суштински регулишу правила народносних избора нису отворена — каже Алексов у свом обраћању.

Он је, како сазнајемо, на седници Народносног одбора тражио да се говори и о томе, али се испоставило да ни саме мањине нису јединствене по том питању.

— Међутим, на основу разговора са посланицима владајуће коалиције, чини се да ће током јесени постојати могућност да се правила народносних избора нађу на дневном реду Парламента. С озбиром на брзину којом се сада развија ситуација, било би корисно да Самоуправа Срба у Мађарској о ово-

ме заузме свој став, а идеално решење је да имамо и своје предлоге — истиче Љубомир Алексов, у иниција-

тиви коју је упутио српској земаљској самоуправи, као кровној организацији наше мањине. ■

Љубомир Алексов

Мртва тирка Београда и Пришћине

Ко ће коме да поквари лобирање

Приштина и Београд надмећу се у лобирању код афричких и латиноамеричких држава у борби за (не)признавање Косова као самосталне државе. После сваког саопштења неке државе да је донела одлуку о повлачењу признања Косова, Приштина саопштава да је реч о измишљотинама Београда

Латиноамеричким и афричким државама — Суринаму, Гвинеји Бисао, Либерии, Бурундију и Сао Томе и Принципе, које су повукле одлуку о признању Косова, прикључила се ових дана још једна. О којој је земљи реч, министар Ивица Дачић је затајио од јавности, све док не стигне и званична нота, јер би у противном била изложена великим притисцима утицајних западних савезника Пришћине. Дачићевом опису, како се ових дана спекулисало у медијима, највише одговара Папуа Нова Гвинеја.

Притисцима о којима говори Дачић била је пре недељу дана изложена Либерии. Само неколико сати пошто су министар спољних послова Србије и његов либеријски колега Гбезонгар Милтон Финдли у Београду показали ноту ове земље којом се поништава признање независности Косова, амерички и енглески амбасадори су од новог председника те државе Жоржа Веа тражили да прими косовског министра спољних послова Беџета Пацолија.

И тако је Пацоли отпутовао у Монровију, сreo се с либеријским председником и на „Твитеру“ и „Фејсбуку“ написао да ће „Либерии снажно подржати чланство Косова у међуна-

Ивица Дачић и Беџет Пацоли

родним организацијама“, као и да ће отворити амбасаду у Пришћини. И пре пута, упркос Финдлијевом обраћању јавности и ноти којом је докљивао став своје земље, Пацоли је тврдио да Београд све измишља и позивао се на сајт Министарства спољних послова те државе. А на сајту је стајало обавештење да „Влада Либерии демантује извештаје на неким друштвеним мрежама о укидању

дипломатских односа с Косовом“. Дачић је накнадно објаснио да је ову „информацију“ на сајт поставио заменик министра спољних послова ове државе који је, иначе, како је рекао, албански лобиста.

У међувремену, с либеријским председником се чуо и Александар Вучић. Председник Србије је захвалио Либерии на њеном ставу по питању Косова, као и „на балансираном

приступу решавању проблема у региону западног Балкана“. Веа је, како је пренето из председничког кабинета, прихватио Вучићев позив да посети Србију. После ове „битке“ између Дачића и Пацолија, шеф српске дипломатије га је позвао да одговори неким „папирима“, односно службеним документима, а не само твитовима.

„Правно гледано, све државе су једнаке, па је и признање или непризнање сваке од њих веома важно. Иако су власти самопроглашеног Косова тврдили да је број држава које стоје уз њих значајан, великим дипломатским напорима тај број је смањен. Због тога је свако повлачење признања важан успех и доприноси да се број држава које су признале независност КиМ спусти испод половицне већине држава међународне заједнице“, каже Бојан Милисављевић, шеф Катедре за међународно право београдског Правног факултета.

На питање да ли би ово могло да утиче и на још неке земље да преиспитају своју одлуку, он одговара позитивно. „Свакако да може. Државе прате шта раде друге државе у погледу важних питања, а питања која су везана за статус јесу веома битна. Погледајте само како се понашају озбиљне државе као што је Шпанија. Оне не желе да предузимају ниједан акт који може да угрози њихове националне интересе. Државе знају да се на такав начин ствара опасан председан који у будућности може да разори сваку суверену државу. Околности у међународној заједници се мењају, па свака озбиљна држава тежи да спречи потенцијални ризик по себе“, објашњава Милисављевић. ■

На други

ПОГЛЕД

ОНИ УВЕК ЗНАЈУ ШТА ЈЕ ЗА ВАС НАЈБОЉЕ

Тек што искорачимо из блажености најранијег детињства, таман кад савладавамо свет око себе, појавиће се неко ко нам објасни да морамо постати бољи, да бисмо били прихватљивији мами, тати, баки, родбини, комшији, Богу... било коме... и тако почне стање у коме неки стално од нас очекују чудо после промене коју су нам други прописали.

Притисак почиње брзо, а ако имате среће да родитељи немају пројекције промена, онда ће се већ наћи нека учитељица, директорка школе, другарица, која ће изградити план ваше промене да бисте били душевно прихватљиви, дражи њој и Богу, уkratко – уколико бисте прихватили резолутну идеју да морате да се сместа мењате.

Ошишај се овако, среди имиц онако, научи математику, буди фин са директором, ако томе придодате пословично манијакалне особе, које из неког само њима знаног разлога сматрају да су тако добро укапирале норме живота и смрти да могу да вам постављају лекције, циљеве и путању промене онда се поправка обавља још од најранијих дана.

Смршај, удебљај се, обуци се овако, плаши се професора, лекара, смањи нос, повећај груди, дупе, усне. Осетљива и нежна особа ће због тих прекорних примедба шта околина очекује од нас да применимо да бисмо били идеални, неретко себи уништити живот сталним преиспитивањима и интроспекцијом.

И таман кад себе физички доведемо у ред или бар одустанемо од тога да нам је то битно, онда ће доћи сви они надљуди који ће нам објаснити да морамо да се мењамо ментално. Они су, наравно, особе које верују да су позване да процењују туђи лик и дело и они ће нам објаснити колико смо духовно далеко од идеала.

Ово се не тиче само чувара доброг образа, не. Тај терор захтеване промене наставаља се кроз ТВ, магацине, књиге... стално, а све кобајаги за нашу добробит неко нам објашњава шта све треба да променимо. Па као што они што се стално оперишу нису никад задовољни, тако ни они њу ејц језуити што окапавају по гуруима, духовницима и радионицама...

Једна лепа жеља да будемо бољи донесе нам тако нову анксиозност и несрећу, јер се испостави да смо на том путу промене заборавили ко смо и да удовољавамо другима, а не пратимо свој карактер. Неретко ти други рећи ће нам да се сећају колико смо били аутентичнији, забавнији, искренији пре свих тих промена на које су нас терали!

На крају погледавши дубоко у своју душу, а не у туђе очи, доћи ћемо до закључка да смо заборавили ко смо од силних програма за наш „бољитак“, неретко пред крај живота, док срећници пуно раније открију да је највећа промена коју можемо да направимо да се не мењамо према туђим укусима и узусима... Е да, то је тајна коју адепти науче као прву и последњу тајну живота.

Исидора Бјелица

Традиционална културна манифестација

Српски мелос на Данима културе у Бати

ПРОГРАМИ

У оквиру прославе Светог Ласла у Бати, 22. и 23. јуна, одржани су традиционални „Дани културе“ у Старом граду. Богатом програму, који је организовао Културни центар пријатељства, уз помоћ цивилних организација, мештана и чланова српске заједнице, присуствовали су бројни гости.

Прослава је почела на неколико локација у Бати. Талентовани омладинци показали су своје умеће на Тргу Светог Ласла и у кафеу Театра „Гергел“. Време је било наклоњено извођачима, тако да ниједан планирани наступ није изостао. На месту једне старе српске куће, у новоизграђеној аутентичној етно кући и штали, постављена је изложба „Уметност по мађарском укусу“.

која је привукла интересовање посетилаца својим обновљеним иконостасом, који је месецима рестауриран. Према речима месног пароха, оца Далибора Миленковића, велики

ки мушки хор и Оркестар „Коло“, по старом обичају стигли су скелом, а њихови чланови су били обучени у богате народне ношње. Они су у поворци доштели до Трга Светог Ла-

Изложба се састојала од уметничких предмета из приватне колекције др Имреа Пожганија. Два дана су била отворена врата српске цркве,

број људи је први пут ушао у наш храм.

Учесници прославе, Јужнословенско играчко друштво из Тукуље, Рац-

сла, где су извели свој шаролик програм. Биле су представљене песме и игре из Србије и Македоније, а учесници су били награђени бурним аплаузом. Забава је настављена испред Српског клуба и у Башти народности.

Поред заинтересованих посетилаца, у програму су учествовали и чланови хрватске и грчке заједнице у Бати. До поноћи се у том делу Бате могла чути српска, хрватска, македонска и грчка музика, коју су у колу пратили неуморни играчи. Запажен је био и вокални наступ Гркиње Софије Ђованичи.

По завршеном програму, уз прикладну музику, обележен је и српски празник Ивањдан, ритуалним прескакањем ватре и традиционалним пуштањем ивањских венаца низ воду – обредима који, према веровању, треба да донесу срећу у љубави.

К. П.

Активност и бајтањских „Суферина“

Нови наступи и конкурсне могућности

КУД „Суферини“ из Батање су недавно постале чланице Удружења фолклорних друштава Бекешке жупаније. На позив овог удружења, 30. јуна су учествовале на фолк-фесту у Ђули, где су тамошњој публици представиле свој рад.

Дан је био пријатан, сунчан и понешто ветровит, а манифестација добро посећена. Наступ „Суферина“ наишао је на веома позитиван одјек у публици.

Иначе, Удружење фолклорних друштава Бекешке жупаније отворило је могућност „Суферинима“ да конкуришу за додатна новчана средства којима би се унапредио рад друштва. Написана су два пројекта, од којих се један односи на фолклорни ансамбл, а други на хор.

Пројекат у вези са фолклорним ансамблом би „Суферинима“ донео

нову кореографију и нове ношње. Било би омогућено и присуство фолклорном семинару у Србији, у трајању од недељу дана, где би се савладали нови корази из различитих де-

лова Србије. Такође, пројекат у вези са хором омогућио би обезбеђивање стручне помоћи која би усмерила даљи рад хора.

С. К.

ШКОЛСТВО

Сумирање прошле школске године у Поморишју

Остаје ли Сириг без интересовања за српски језик?

Батањска Српска школа је 15. јуна уприличила прославу поводом завршетка једне етапе школовања тренутно најстарије генерације ученика у њој – опраштање или такозвану „малу матуру“. За прелазак у средњу школу је стасало шест ученика осмог разреда. Разредне старешине које су их водиле кроз више разреде били су наставник Бела Кришта, а затим наставница Весна Галић, која је била задужена за организацију саме церемоније.

Она каже да је велики допринос у припремама дао разредни старешина седмог разреда, који ће се идуће године наћи у њеној улози, Томислав Хоторан, што је чак својеврсна традиција, јер у значајном делу програма поред ученика осмог, учествују и ученици седмог разреда. Такође наводи да је велику помоћ и подршку имала и од осталог дела колектива, по свим другим питањима, на чему је веома захвална.

„Са припремама за овај програм се почело месец дана раније. Самој церемонији опраштања је присуствовао већи број гостију. Пошто смо донели одлуку да опраштање буде у дворишту школе, веома ми је драго да су нам и временске прилике ишле наруку, обзиром да је баш тих дана време било доста нестабилно. Програм је био једноставан, али довољан“, каже разредни старешина свршених осмака, наставница Весна Галић.

По завршетку овог дела програма, прешло се у двориште, где је чекала публика – родитељи, родбина и пријатељи слављеника. Прочитани су опраштајни говори и много среће и успеха се пожелело будућим средњошколцима.

Привађајући свакога од њих лично,

Интересовање за некада популарну наставу српског језика у Сиригу нишчева, а фокус ђака усмерава се према учењу кинеског. Број интересената за наш језик драстично опада и у Чанаду, док је стање у Десци, Сегедину, Новом Сентивану и Батањи по том питању другачије

Батања

генерација које су јој претходили, а онда су тај барјак предали и оставили на чување седмацима који ће их наредне године наследити у тој улози.

У суботу, 2. јуна, са почетком у десет часова, Српско забавиште у Батањи је организовало већ традиционално опраштање од предшколаца. У програму припремљеном за ту изузетну прилику учествовале су старија и средња група деце, као и најстарији из најмлађе групе, укупно двадесет и шест ученика.

Први део програма отворен је по-

Батања

Весна Галић их је подсетила на догодштине и заједничке тренутке у коме су хумор и необуздани смех постали део најлепших заједничких успена.

И будући средњошколци су се опростили понаособ од свих оних који су у протеклих осам година на разне начине узимали учешћа у токовима њихових школских дана. Уз тактове мелодије „Марш на Дрину“, извршена је предаја барјака. Генерација 2010-2018. додала је своју траку тракама

здравним говором малишана који су свима присутнима пожелели добродошлицу на српском и мађарском језику. Уследио је сплет народних српских игара и песама, који је био праћен великим аплаузом публике. Један за другим, смењивали су се рецитаторски, музички делови, и драмске целине.

Малишани су приказали традиционалну игру, фолклорни плес, али и модерну кореографију уз брзи ритам веселе, летње песме. Малишани су се

Батања

публици обраћали на српском, мађарском и енглеском језику. Драмски део је носио назив *Преишрка годишњих доба*. У складно намештој сценографији, четири годишња доба су се међусобно препирала, доказујући једно другоме своју непобитну важност и значај.

Пошто је овај забавни део био приведен крају, уследио је други део, онај свечанији и нешто тужнији део програма у коме се млађе групе деце, и њихове васпитачице, опраштају од својих најстаријих другара из забавишта, дарујући их књигама и цвећем. Васпитачице су им на поклон дале торбице у којима су се налазили дарови који симболично представљају жеље за срећно, успешно и у добром здрављу даље одрастање ових малишана.

По завршетку програма, сви гости су се заједно са малишанима упутили ка њиховом забавишту. Успут су певане опраштајне песме на српском и мађарском језику. У забавишту су сва деца добила на дар слаткише и сокове, а опраштање је око поднева било приведено крају.

„Четири дечака и три девојчице нам ове године одлазе из забавишта. И сви они даље настављају школовање у Српској школи. Жеља нам је да деца и даље остану активна и заинтересована, као што су била и у забавишту. Били су наша велика помоћ и волели су да помажу увек када су то могли. Без суза се нисмо могли опростити од њих, недостајаће нам!“, каже Марица Шкорка Шимон, једна од васпитачица која је ове године извела управо ове малишане на даљи пут.

Сања Ковачевић

И током ове протекле школске године Батањци су постигли запажене резултате на државним такмичењима, пре свега, из српског језика и народног писма. Били су организатори бројних приредби, а жељно ишчекују реализацију раније најављеног конкурсног

пројекта, вредног 100 милиона форинти, који обухвата проширивање смештајних капацитета Српског забавишта. Захваљујући конкурсним средствима, деци вртић треба да се прошири са 300 квадрата, а у плану је и изградња физкултурне собе, трпезарије, две собе и других важних просторија. Посебно радује што су у месном Српском забавишту капацитети попуњени.

У Чанаду стање је све теже. У протеклој школској години број деце која уче српски језик спласнуо је испод двадесет што је и више него алармантно. Негативан процес опадања деце већ годинама траје, а слична је ситуација и на пољу уписивања ученика. Нажалост, према тренутачном стању, у септембру наставник Фрањо Колар неће имати ни једног ђака-првака – чак ни обезбеђивањем стипендије за почетак школовања, Самоуправа Срба у овом селу није успела да придобије ни једног новајлију.

Ма како се чини чудним, но, у дечјем вртићу дошло је до позитивног помака бар када говоримо о бројча-

Фрањо Колар, наставник и Чанаду

ности малишана, који уче српски језик! Укупно њих тринаесторо је учило српски под руководством Фрање Колара који и даље истиче важност ангажовања једне забавиље, јер само тако има шансе да настава српског језика у овој предшколској установи опстане. И наравно, и у Основној школи, која и даље припада Реформатској цркви. Црква је све до сада подржавала наставу српског језика, но, ни она није успела да спречи опадање броја ђака који уче српски. Нажалост, све више прети опасност да ускоро неће бити ученика који уче српски.

У Десци, у Српском забавишту, у протеклој школској години било је весело и лепо, наине, малишани предвођени забавиљом Споменком Брцан-Ђукин, свакодневно су уживали у условима под окриљем Српског културног, образовног и верског центра „Свети Сава“. Интересовање према овој предшколској установи и даље је велико, но, узимајући у обзир могућности, васпитачице су морале да одбију пријаве, пошто су смештајни капацитети ограничени. Пошто је током пролећа дошло до адаптације поткровља Културног, образовног и духовног центра „Свети Сава“, дошло је и до побољшања смештајних капацитета како из аспекта вртића, тако и школе.

У месној Српској основној школи, која такође ради у оквиру већ поменутог центра, година је успешно приведена крају. Учитељице Душица Зорић и Олга Ђукин Спамберг током протекле године имале су 20 ученика. Ученици су током целе године марљиво радили, међу њима и четири ђака-првака.

Запажени резултати били су приметни на такмичењу у лепом српском изговору чији је организатор била управо Српска основна школа у Десци где су побољшани услови за рад. Пред сам крај школске године педагози и ученици образовне установе добили су још једну учioniцу: након адаптације поткровља комплекса сада је, свакако, лакше.

Што се тиче ученика виших разреда, њих је било девет, а од другог дома опростила су се двојица ученика. Оно што, међутим, радује јесте чињеница

да ће од септембра своје школовање започети три ђака-првака, дечаки који ће се прикључити својим школским другарима. Они ће, сигурно, добити помоћ како од њих, тако и од својих педагога који се надају успешном, ефикасном раду, наине, сви услови обезбеђени су за несметану наставу па и ваннаставну делатност.

У Сиригу, у Основној школи „Лајош Кошут“, настава српског језика је и даље популарна. Наставница Дајана Ђукин на располагању је имала близу 70 ученика, а народопис, као предмет, предавала је наставница Марта Васиљев. Током протекле школске године Дајана Ђукин се служила учбеницима Креативног центра, Сливоничом „Корак по корак“, „Букваром“ Весне Чаплар, па ту је био и учбеник „Хајдемо да учимо српски језик“, но, наравно,

ту су била и друга разна помагала, односно, наставница српског језика је и сама израдила, фотокопирала градива.

Иако сиришка деца још не владају толико добро српским језиком, ипак, предвођена својим педагогом, учествовала су на разним окупљањима наших основношколаца и храбро укључила у разна надметања која су имала за циљ да промовишу лепоте српске културе с посебним освртом на српски језик, говор. Од септембра, у овој образовној установи, уведена су два језичка разреда – српски и кинески. И док се у српски разред пријавило њих шестнаесторо, дотле их је у кинески отишло тринаесторо. Оно што, међутим, забрињава, јесте чињеница да наставница Дајана Ђукин у септембру неће имати ђака-првака, јер су Кинези пред сам крај школске године направили одлучну

ство. Нема сумње да ће Педагошки и методолошки центар при Самоуправи Срба у Мађарској имати пуне руке посла у Сиригу, наине, у наредној школској години треба учинити све како би се деца определила за српски језички разред.

У Сегедину, како у Основној школи у Беке улици, тако и у Гимназији „Јожеф Етвеш“ наставница српског језика Беатрикс Тот је била задужена за наставу српског језика. Идеални услови за рад у средњошколској установи подстакли су многе да положе језички испит из српског.

И у Основној школи у Беке улици, преко двадесеторо њих је учило српски, као нематерњи језик... Дobar део њих учење српског наставиће и у наредној школској години.

Што се тиче предвиђања у новој школској години, упис ће се вршити средином септембра. На Тргу Хуњади у Сегедину, према Српској забавишној групи с године на годину влада велико интересовање. У протеклој години у одељењу које предводи васпитачица Наталија Дукић Стантић, налазило се 30 малишана, од којих су

ШКОЛСТВО

предводити учитељица Снежана Дошић.

И ове протекле године у овој предшколској установи, одржан је „Српски народносни дан“ који је послужило и као промоција вртића у којем се рад одвија како на српском, тако и на немачком језику. Иначе, како родитељи, тако и Сегединска српска самоуправа и материјално су допринели успешној делатности и обезбеђивању што бољих услова за несметани васпитно-образовни рад у сегединској српској забавишној групи, која ће се од сада сматрати расадником потенцијалних будућих ученика будуће српске осмолетке у Сегедину за коју је средином јуна већ стигао први контингент намештаја од стране будимпештанског образовног центра „Никола Тесла“. Ужурбано се врше кораци у процесу оспособљавања инфраструктурних потреба, иако прва школска година нове образовне установе неће почети у првобитној згради која је купљена у те сврхе. Упркос томе, испољавају се огромни на-

Деска

Сириг

агитацију захваљујући којој су деца (или њихови родитељи), одлучила да се пријаве на учење кинеског. То је, свакако, велики хендикеп за српску наставу на шта треба да припазе сви који су одговорни за српско школ-

се на крају године од забавишта опростили њих деветоро. Од тога, шесторо су се уписали у будућу Српску основну школу која ће са радом почети 2. септембра а малишане ће

пори како би се до 2. септембра сви услови обезбедили, односно, основало и самостално Српско забавиште.

И у Новом Сентивану предшколска установа је она која води бригу о настави српског језика. Малишане, заинтересоване за учење српског језика, око себе окупља васпитачица Ида Франција, која је већ постигла озбиљне резултате са својим пуленима – слично се очекује и у будуће. Пошто је једно време настава српског језика паузирала – Координациони центар, унутар њега Јавно-образовни институт Удружења сегединске микрорегије је без знања бираног тела Срба у Новом Сентивану донео одлуку да се укине настава српског језика – Српска самоуправа у Новом Сентивану на седници, одржаној 30. марта 2017. године, донела је једногласну одлуку: тражи увођење факултативне наставе српског језика у месном Дечјем вртићу! Та молба је услишена па је у Дечјем вртићу у септембру уведена настава српског језика, за коју је задужена васпитачица Ида Франција. Она је и до сада – на задовољство родитеља, који су били за наставу на српском – веома лепо радила са децом.

Предраг Мандић

ИНТЕРВЈУ Радојка Филаковић, ПР менаџер

Посао у Палати уметности ми је променио живот

Улазак у велику стаклену зграду на обали Дунава, надамак Моста Ракоци, која сада носи само кратак назив Мупа (Мiра), представља прави празник за сваког истинског љубитеља уметности. Тако смо се и ми осећали на уласку у будимпештанску Палату уметности, у којој нас је дочекала увек љубазна и предусретљива Радојка Филаковић, онедавно ПР менаџер у Мупином тиму за односе с јавношћу.

Била је то прилика да са нашом саговорницом поразговарамо о новом послу, досадашњем искуству, али и жељама и очекивањима.

Радојка, како си се нашла на новој позицији и шта је заправо твој задатак у овој преситној индустрији културе?

— Од октобра месеца прошле године сам на позицији ПР менаџера за програме везане за цез и светску музику, као и за књижевне програме који се код нас организују. Ми радимо као велики тим, па су дужности подељене: колеге раде класику, балет, популарну музику и друго. Иза мене је скоро десет година искуства у новинарству, али и две године рада у Српском културном и документационом центру, управо на пословима ПР менаџера, захваљујући чему сам и добила овај посао. Након пробног рада од шест месеци, сада сам у сталном радном односу. Морам рећи да прву шансу нисам искористила, али сам се

Радојка Филаковић

„Наша мисија је да уметност приближимо свим људима, да она не буде резервисана само за одређени круг људи и на томе ради читав велики тим колега за које је Мупа заиста друга кућа”, каже за наш лист Радојка Филаковић, која је нови члан ПР тима будимпештанске Палате уметности

је велика припрема, доста читам о уметницима који наступају, а некада морамо и посебне жеље да испунимо. Често проводим време и иза сцене, у „бекстејџу”, током проба, и тада их најбоље упознам. Мој задатак је да уметнике што боље представим

осамдесетогодишњу госпођу из Бразила, која је постала позната тек у својој 73. години. У овом периоду, отако сам ја овде, наступао је Бобан Марковић са својим познатим трубаџима почетком јануара, а раније је био Горан Бреговић, па Ансамбл „Коло” и други. Мој задатак је да пронађем начин и публици представим и приближим и она имена која, можда, у Мађарској још увек нису шире позната.

Да ли још увек ишеш за новине? Да ли ишеш и нешто на српском језику?

— Писање нисам сасвим напустила, не бих то ни желела. Задржала сам право да месечно бар неки чланак објавим у онлајн издању женског часописа „Нoк Ларја”, са којим сам и раније сарађивала. Такође, увек нешто пишем „за своју душу”, неке при-

јавности, да пишем интервјуе, контактирам новине, телевизије, пратим шта је објављено, и то изискује доста пажње, познавање детаља и веома много времена.

Вероватно си већ ујознала доста џознајих уметника, а сигурно ће их

че, новеле, моја размишљања. Сада сам први пут послала једну причу на конкурс, па видећемо шта ће бити. Пишем углавном на мађарском, али бих желела да покушам да неку причу преведем или поново напишем на српском језику.

Како би нам ти представила индустрију која носи назив Палата уметности?

СИГУРНОСТ ДОЛАЗИ С ВРЕМЕНОМ

„Када погледам уназад, сада сам много сигурнија у себе. Некада сам се питала како ћу се ја, једноставна девојка из Сантова, снаћи и направити контакте у великом граду, и то у свету медија? Никада за себе нисам мислила да сам веома пробојна, али се испоставило да су моји надређени и на ранијим пословима, а и сада овде, веома задовољни мојим радом. То ми даје самопоуздање, а чињеница да сам овде чини ме изузетно срећном и ово је остварење сна”, каже наша саговорница.

би ти још у времену пред њом?

— Јесам, већ сам имала прилику да упознам велика имена цез музике, најчешће из Америке, као што су: цез певач Курт Елинг или басиста Стенли Кларк. Долазе различити гости из целог света, а недавно смо имали једну

— Палата уметности је отворена и почела је са радом 2005. године. Под њеним кровом су три институције: Музеј „Лудвиг”, Међународни театар игре (Nemzeti Táncszínház) и Мупа. Ту су и три сале: велика концертна дворана „Барток Бела” са 1400 места и изванредном акустиком, фестивалска сцена за плес, наступе циркуса, популарне музичке програме, као и мања сала са 130 места, где одржавамо књижевне вечери. Поред ових сала, постоји и један мањи анфитеатар, који је неформалан, ту се може сести и одморити пред неки концерт, или уживати у бесплатним цез програмима. Занимљива особа је архитекта овог здања, које има и кафе, продавницу сувенира, нота и књига, а на сваком спрату има доста светла и простора за предах или уживање у прелиставању неког програма, сусрет са пријатељима или љубитељима уметности.

Мупа се труди да буде доступна свима. Током дана имамо програме за децу и ученике, недељом је породични дан, увече су уметнички програми, стално се нешто дешава. Са лепим временом почели само и са програмима испред зграде, па је недавно био организован програм за „Дечји дан”.

Разговор водила: **Добрила Боројевић**

ПОТРЕБНЕ СУ МИ ПОСЕТЕ САНТОВУ

На наше питање има ли слободног времена и како га проводи, Радојка Филаковић каже:

— Веома мало остаје слободног времена: у Мупи сам често по цео дан и викендом, али када га имам, највише волим да путујем. Недавно смо се мој дечко и ја вратили из Барселоне, где смо се дивно провели. И он је из света медија, фоторепортер Иштван Биелик. Разумемо се, имамо сличан ритам и можемо на неким пројектима да сарађујемо. У Сантову покушавам да одем бар једном у месец или месец и по дана. То ми је потребно, тамо су моји родитељи и сестра Дивна (о којој је наш лист такође писао — прим. ур). Ми Сантовчани смо сви везани за наше место и увек му се радо враћамо.

одлучила да прихватим понуду Мупе тек када су ме други пут потражили. Тада сам помислила да се оваква шанса неће указати по трећи пут и сада сам срећна што сам тако одлучила.

Како се сада осећаш у Мупи, шта су изазови овој џосла и јеси ли се навикла?

— Мој живот се сасвим променио, морала сам да прилагодим свој ритам. Програми су углавном поподне или увече од 6 или 7 сати, и сасвим је нормално да присуствујем свим програмима које ја пратим. Са медијима треба бити у контакту читавог дана и ту не постоји радно време. Потребна

Будимпештанска Палата уметности

Народописни камп у Помазу

МЛАДИ

Упутити младе у чари живота на селу

На преподневним предавањима говорило се о специфичности-ма сеоске средине, обавезама жена и мушкараца, као и о животу деце на селу. Гост на једном од предавања био је Кристифор Брцан из Деске, који је говорио о народним умотворинама и традиционалном начину живота на сеоским подручјима. Организоване су и различите активности за децу, као што су одлазак на базене или посета Естергому и Вишеграду.

Естергом лежи на брежуљку изнад Дунава, који на том месту формира границу са Словачком. Град је удаљен око 50 километара од Будимпеште и био је главни град Краљевине Мађарске између X и XIII века. Краљевски град је био све док мађарски краљ Бела Четврти није своје седиште преместио најпре у Вишеград, а потом у Будим. Естергом је и данас седиште примаса католичке цркве у Мађарској. Град има познати Музеј хришћанства, где се налази највећа уметничка колекција везана за цркву и хришћанство у Мађарској. Такође, град има и базилику која је највећа у Мађарској. Новија знаменитост града је мост Марије Валерије, који повезује Естергом са градом Штурово у Словачкој.

Вишеград је град у Пештанској жупанији, у северној Мађарској. Лежи

У Помазу је од 17. до 23. јуна по други пут одржан Народописни камп. Осамнаесторо деце која су учествовала у овом виду едукације и дружења, било је смештено у помашком хотелу-замку Телеки-Ватаји, где су одржавана и стручна предавања. Тема овогодишњег кампа била је „Живот на селу“, под вођством Софије Каплан и Гордане Милисавић

на десној обали Дунава и најпознатији је по остацима средњовековне утврде и рано-ренесансног летњег дворца краља Матије Корвина. Годи-

место, Вишеград, прогласио престоницом Угарске 1325. године. Десет година касније он је у Вишеграду угостио на два месеца чешког и пољ-

збуршке Аустрије. Други конгрес је одржан 1338. године.

Жигмунд Луксембуршки је преселио престоницу у Будим између 1405. и 1408. године. Краљ Матија Корвин је користио Вишеград као своју дворску палату, па је раскошно проширио и украсио дворец и изградио велики парк у његовом подножју. Године 1991, водећи политичари из Мађарске, Чехословачке и Пољске састали су се овде, како би створили савез ове три земље, тзв. Вишеградску групу, са јасном алузијом на састанак из 1335. године, неколико векова раније.

После излета, последњег дана кампа, у Помазу је одржан велики квиз из народописа, где су деца показала шта су све научила током боравка у кампу. Одржавање „Народописног кампа“ организовала је Самоуправа Срба у Помазу, на челу са председником Петром Богданом, а поред ње, финансијску подршку пружио је и Министарство за људске ресурсе – ЕМЕТ.

К. П.

не 2000, Мађарска је номинувала Вишеград за упис на УНЕСКО-ву листу места светске баштине у Европи. Први пут се спомиње 1009. године, а Карољ Први Роберт је своје родно

ског краља (тзв. Вишеградски конгрес). То је био пресудан догађај за склапање мира између ова три краљевства, чиме је осигуран савез између Пољске и Мађарске против хаб-

Новоси на нашој музичкој сцени

„Бабарога” започела летњу турнеју по Мађарској

Први састав који се определио за извођење српске и југословенске рок и поп музике у Мађарској, одржао је прошле суботе концерт у препуној сали Српског културног центра, у Будимпешти. Чланови групе „Бабарога”, обрадовали су посетиоце концерта извођењем рок и поп хитова који су радо слушани на свим јужнословенским просторима, али и популарним страним нумерама.

За комуникацију са публиком и духовите најаве музичких нумера био је задужен бубњар групе Јанош Пастор, иначе адвокат по професији. Двојицу угледних чланова српске заједнице у Мађарској – Александра Уркома, професора на Универзитету ЕЛТЕ и Милана Ђурића, сликара, гимназијског професора и в. д. директора Српског културног центра у Будимпешти, упознали смо и као врсне гитаристе, док су се студенти србистике на ЕЛТЕ универзитету Агнеш Бура и Алфред Такач представили као веома даровити вокални солисти.

Како су нам чланови бенда рекли после концерта, упркос сезони годишњих одмора, успевају да проба одржавају редовно, што је резултирало веома квалитетним концертном и аутентичним музичким изражајем.

Нимало лак задатак имали су пе-

Увиђајући недостатак састава који би задовољио очекивања оног дела наше публике који је наклоњен рок и поп звуку са српских и јужнословенских простора, неколицина наших музички надарених суграђана основала је бенд који негује управо овакав репертоар. Група „Бабарога” је свој други концерт одржала у Српском културном центру у Будимпешти

вачи, којима српски није матерњи језик, али који су своје певање усавршили до степена на коме није могуће уочити да језик на коме певају заправо тек уче. Ништа мање обавеза нису имали ни остали чланови групе, јер се свако од њих, осим музицирања у групи, бави и другим, веома одговорним пословима. Како нам рекоше, они и те своје послове воле, а од њих и живе, док је музика искључиво њихова љубав и за сада не наплаћују своја гостовања.

Концерт у СКЦ-у приређен је у оквиру прославе десетог рођендана Удружења уметника КРУГ из Будимпеште (детаљније у посебној информацији). Ово је, иначе, био њихов други по реду наступ, након мајског, који је био приређен у амфитеатру ЕЛТЕ универзитета. Како су најавили, ускоро их очекује слична свирка у будимпештанском ресторану „400”, а затим и у Сантову, на југу Мађарске.

СНН

ИСТОРИОГРАФИЈА *Тајне дворца Сен Жермен ан Ле*

Место где је Аустро-Угарска проглашена делом прошлости

Живописни градић, преплављен мирисом многобројних дрвореда тек процветалих липа, са прелепом француском архитектуром, парковима и очаравајућим погледом на Сену и Париз. Ово су први утисци сусрета са Сен Жермен ан Леом. На културној мапи Француске, ово место важно је одредиште, будући да је у овдашњем замку, данас смештен Национални музеј археологије. Овај дворца, по ком је и град добио име, у историји Француске значајан је и као место рођења краља Луја Четрнаестог. Но, мало је познато да је дворца Сен Жермен ан Ле место у ком је 10. септембра 1919. године, стављен један од последњих парафа на коначне државне границе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

— Иако је 1867. године, замак Сен Жермен ан Ле постао француски Национални музеј археологије, почетком септембра 1919, постао је место дипломатије — објашњава Илер Мултон, директор Музеја. — Једна његова посебна просторија на другом спрату, специјално је припремљена за потребе потписивања Сен-жерменског мира. Споразум је потписан између земаља сила Антанте и новоосноване Аустрије,

Потписивању су присуствовали Вудро Вилсон, председник САД, премијери Француске и Велике Британије — Жорж Клемансо и Дејвид Лојд Џорџ, као и Карл Реинер, канцелар новонастале Републике Аустрије. Управо овим уговором стављена је тачка на постојање Аустро-Угарске монархије, а Република Аустрија морала је да призна независност Ма-

У париском замку Сен Жермен ан Ле је 1919. потписан један од мировних уговора о окончању Првог светског рата, којим је укинута Аустро-угарска монархија и стављен један од последњих парафа на коначне државне границе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца

Штавише, преговарачи, предвођени Николом Пашићем, у Паризу су најпре тражили целу Целовачку котлину. У једном тренутку Влада у Београду је покушала да наметне и војно решење, али је под притиском великих сила повукла војску из Корушке. После одржаног плебисцита, спорне територије око Целовца припале су Аустрији, али је у Сен Жермену ан Ле, Краљевина СХС, ипак, добила Марибор и „јасенички троугао“.

У француском Националном музеју археологије у дворцу Сен Жермен ан Ле, данас ништа не подсећа на сепаратни мировни акт овде потписан пре готово једног века. Ипак, директор музеја одводи посетиоце до просторије на другом спрату у којој је потписан. У огромној, замраченој просторији врло високих зидова су

ПОТВРЂЕНА НЕЗАВИСНОСТ ДРЖАВА

Споразум у Сен Жермену потписан је 10. септембра 1919. године у палати Сен Жермен ен Ле код Париза (франц. *Château de Saint-Germain-en-Laye*) између земаља сила Антанте и новоосноване Републике Аустрије, као припаднице поражених Централних сила. Ово је један од мировних уговора којима је завршен Први светски рат, а који су на Париској конференцији мира (од 18. јануара 1919. до 28. јуна 1919. у Паризу) закључени са сваком побеђеном државом посебно. Према споразуму којим је регулисан распад Аустро-Угарске, Република Аустрија, састављена од већине територије на којима су живели говорници немачког језика, морала је да призна независност Мађарске, Чехословачке, Пољске и Државе Словенаца, Хрвата и Срба. У споразуму су се регулисале и ратне репарације, којима је Аустрија требало да плати ратне трошкове сила Антанте.

мом су регулисане и ратне репарације, којима је Аустрија требало да плати ратне трошкове земаља чланица сила Антанте.

Историјски факти кажу, по речима Илера Мултона, да су још на Париској мировној конференцији, у јануару 1919, велике и тешке расправе вођене са Аустријом, а око разграничења са Краљевином СХС. Баш резултати тих преговора потврђени су потписима у дворцу Сен Жермен ан Ле.

И наши уџбеници из историје потврђују речи господина Мултона о тешким преговорима о разграничењу између Краљевине СХС и Аустрије.

стаклене витрине са сталном поставком, а на поду је изложен мозаик из античког периода. Од троја врата која воде у њу, једна су зазидана.

— Сва документа и фотографије Сенжерменског мировног споразума налазе се у Архиву и Националној библиотеци Француске у Паризу — каже Мултон. — Ова просторија је преуређена и у њој су сада поставке везане за медицинску опрему од периода палеолита до династије Меровинга, односно до 751. године. Једна врата затворили смо витрином за експонате, док друга и трећа и даље постоје, и воде у суседне галерије. ■

као припаднице поражених Централних сила. Реч је о једном од мировних уговора којима је окончан Први светски рат, а потписивани су са сваком од поражених земаља појединачно после парафирања Версајског мира.

ђарске, Чехословачке, Пољске и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Према члану 177 споразума, аустријска страна је признала одговорност за изазивање Великог рата заједно са Централним силама. Споразу-

ДОМ ФРАНЦУСКИХ ЛУЈЕВА

Дворца Сен Жермен ан Ле подигао је краљ Луј Шести око 1122. године, али његовој знаменитости највише доприноси што је у њему 1638. рођен краљ Луј Четрнаести, познат као Краљ Сунце. У овом замку живео је и из њега касније владао све до преласка у Версај. Од 1661. до 1681. овај дворца био је његова главна краљевска резиденција. У том периоду, наш замак је био место у ком су припремани ратови и у ком се договарао мир. У њему је чак 13 година живео и краљ Џејмс Други Стјуарт, последњи католички краљ Енглеске, Шкотске и Ирске. Краљ Луј Четрнаести му је дозволио да овде борави док је био у изгнанству за време тзв. Славне револуције 1688. године.

Потписивање мировног уговора

Српски добровољци из Мађарске у Великом рати (24)

ФЕЛТОН

Почетак пребацивања добровољаца на Солунски фронт

Последњих дана августа месеца почело је пребацивање Друге српске добровољачке дивизије на Солунски фронт. После месец дана исцрпљујућег путовања, српски добровољци стигоше у Архангелск

Тад Стеван Срдић знатижељно упита: „А шта ће бити са нама? Кад ћемо ми, болан, на Солунски фронт?”

— То се још не зна... — уздахну забринуту потпоручник Кашанин.

— Ми ћемо овдје у овој проклетој Бесарабији иструнит — жесто се Кузман Нешић.

— Ја се сигурно више нећу борити за Румуне! Ми смо и до сад улудо гинили у Добруци, а Власи, чујем, цели Банат оћеду да заузму! Е, па доста је било! — повиси тон Љуба Жебељан.

— Грч ји скупио! — мргудао је Крсто Сујић.

— Тако је! Вала, нема више никаквог смисла да опет идемо у Добруцу — сложио се Стеван Срдић.

— Ми смо током крвавих битака и великих губитака код Кокарце успјели да заузмемо бугарске ровове. Много нас је страдало! Но, ни Бугари нису боље прошли. Чуо сам да су Бугари код Кокарце изгубили шест хиљада људи! — рече Кашанин.

— Хја, матер им њеву погану! — плу-не устрани Стеван Срдић.

— А колико је наши' страдало? — упита Жарко Ристов. — Ја сам о'ма на почетку борбе био погођен.

Морска лука у Архангелску

— И ја! И ја! — прозборише у глас Иван Вујков и Љуба Жебељан.

— Ми смо изгубили преко четири хиљаде војника. Од тога замало три стотина их је погинуло, преко петсто нестало, а остали су рањени — одговори Кашанин.

— Тушта, здраво тушта — промрмља Вујков.

— Онако изнемогли још смо код Амзаче успјели да разбијемо Турке. Разбјежаше се — настави Радивој Кашанин.

— Ништа љепше од тога кад видиш

Турчина како бјежи! — одушевио се Срдић.

— А онда је стигло наређење за повлачење... Цијела та прича о Добруци је једна велика трагедија — уздахну Кашанин.

— Кад би' мо'о, ја би' већ сутра пош'о за Солун — дода Кузман Нешић.

— А шта ће бити са твојом Ирином? И њу ћеш повести са собом? — изазивао је Жебељан.

— Ништа ти не разумијеш, мој Љубо — замишљено прозбори Нешић.

— Гос'ину му, патимо туде к'о керо-ви на ланцу — дода Вујков.

— Имадеш право — сложи се Ђатић.

— А да какогод не би могли и ми поћ у Солун? — упита Туна Ижипац.

— За нас још није стигло наређење. Начуо сам да ће због озбиљних губитака и све већег маха дисидентског покрета доћи и до неких промјена — одговори потпоручник Кашанин.

— Баш ме брига, битно је да што пре кренемо — надовеза се Жебељан.

— Морам се стрпит, па ће једаред, вала, и на нас доћ ред — закључи Миша Ђатић.

У тај трен приђе им стари сват, па им наточи по чашу квалитетног црног вина.

Последњих дана августа месеца почело је пребацивање Друге српске добровољачке дивизије на Солунски фронт. Крцати возови су хитали преко Харкова, Орела и Москве ка далеким просторствима северних степа. После месец дана исцрпљујућег путовања српски добровољци стигоше у Архангелск. Овде се укрцаше у три руска ратна брода који су их преко Северног леденог мора превезли у Енглеску. Из Винчестера су потом пребачени у Француску и Италију. После тромесечног путовања, трупе српских добровољаца почетком децембра, управо на дан Свете великомученице Екатерине, искрцаше се у Солуну (...)

Драгомир Дујмов

Шта са насртљивим људима?

Прогањање као стил живота

Када нека особа настави да се удвара другој упркос одбијању, прати је и изнова јој се обраћа, тада почиње оно понашање које називамо прогањањем, а међу жртвама су и јавне личности и обични људи

Свака особа има право да некој другој особи покаже да јој је привлачна, да јој се свиђа. Начин изражавања такве наклоности може бити више или мање у складу са добрим укусом и мерилима пристојног понашања. Уколико та друга особа покаже да није заинтересована за такву врсту односа, она заинтересована требало би да то уважи и одустане од изражавања наклоности.

Али ако заинтересована особа игнорише одбијање и настави са удварањем, које се на другој страни доживљава као нежељено и непријатно, тада такво удварање постаје непристојно, наметљиво понашање. У том случају, другој особи не остаје ништа друго него да прекине комуникацију тако што ће напустити комуникацијско поље.

То поље је ситуација у којој се две особе међусобно опажају и које, због саме природе тог поља, морају међусобно да комуницирају све док су у пољу. Намерно игнорисање је такође комуникација: ако једна особа нешто пита другу која се прави као да није чула питање, она невербално одговара: Не желим да комуницирам са тобом.

Када прва особа спречава другу да напусти комуникацијско поље и да на тај начин прекине комуникацију тако што почиње да је прати, и да јој се изнова и изнова обраћа на овај или онај начин, тада почиње оно понашање које зовемо прогањање.

Прогањање је скуп различитих понашања која трају дужи временски период, а која особу која је предмет прогањања стављају у улогу жртве. У првој фази прогањање се врши тајно, али када жртва открије да је мета прогањања то почиње да је угрожава,

узнемирава, изазива њену љутњу, страх и често осећање немоћи. Жртва се плаши ирационалности прогониоца, његовог фанатизма и лудила, могућег насиља и губитка живота.

Прогањање је много заступљеније него што се то обично мисли. Јавне личности из области естраде, спорта и политике су предмет прогањања њихових „обожавалаца“, али далеко је већи број оних јавности непознатих људи, жена и мушкараца, који су жртве прогањања.

Један од најчешћих разлога за про-

ЖИВОТНИ СТИЛ

гањање је повезан са „љубављу“, било да се неко на тај начин некоме „удвара“, било да неко некога прогања, јер не прихвата раскид или развод. По правилу користе друштвене мреже да би што више сазнали о животу жртве. Прогонилац је чврсто уверен у судбинску повезаност са жртвом и да ће га она завоleti када га боље упозна и увиди колико је снажно воли.

Друга врста љубавног прогониоца су они који категорично одбијају да прихвате раскид емотивне или сексуалне везе. Они не могу ни да замисле живот без бившег партнера, тако да погрешно верују да су зависни од бившег партнера. Стално се надају да ће се партнер, када види колико га воле, предомислити и обновити везу. ■

КАКО СЕ ЗАШТИТИТИ ОД ПРОГОНИТЕЉА

Најважније је прогањање на време препознати као такво и никако га не поткрепљивати. Треба одбијати сваки, па и најмањи покушај успостављања комуникације од стране прогониоца. Треба потражити помоћ од блиских људи и полиције. Није препоручљиво било какво приватно „прогањање прогониоца“, већ би ствар требало препустити онима чији је то посао.

НЕВЕН

Премијера комада „Насредин хоџа“ СПМ-а

Представа о средњовековном јунаку из турских народних прича

Насредин хоџа, легендарни средњовековни јунак, протагониста оријенталних шала, вицева и анегдота, који је лутао истоком у пратњи свога магарца, надмудривао богате и делио правду сиротој раји, из своје родне Турске стигао је у Босну заједно са Турцима. У причама о њему говори се о мудростима, лукавствима, досетљивости и пркосу, којима се слабији супротстављају јачима. Увек представљен као весела и шаливија, Насредин хоџа је стигао и у Будимпешту да забави и насмеје децу.

Српско позориште у Мађарској поставило је на сцену причу за децу и одрасле, посвећену Насредину хоџи. Радња је смештена у Мостару, херцеговачком граду на Неретви. Интересантан заплет и љубавна прича, обогаћени са старим босанским песмама и плесом.

Глумачку екипу чине: Тина Чорић, Андреа Дока, Јосо Маториц, Мирко Митар Кркељић, Бранимир Ђорђевић, Ратко Краљевић, Тома Принц, Дејан Дујмов и Милан Рус, као музичка пратња и редитељ. Текст су приредили Милан Рус и Катарина Павловић Бачи. За сценографију је био задужен Тибор Прагаи, за светло и тон Богдан

Српско позориште у Мађарској одлучило је да се овога пута публици представи комадом о Насредину хоџи, који није много познат у српској традицији и литератури, али је омиљени протагониста анегдота из исламског света

Сабо, а за костиме Јелена Кепић и Катарина Павловић Бачи.

На сва три приказивања представа је држала пажњу публике, од почетка до краја. На главној проби, 20. јуна, у Српском културном центру, у сали Српског позоришта, окупио се велики број деце и родитеља да погледају доживљаје Насредине хоџе, његовог сивца, лепотице Емине и њеног оца Алије, кројача Вјеке и ковача хаџи Јове, као и страшног Џафера и опасног кадије Емира.

Представа је, такође, с пажњом пропраћена и у присуству ђака и професора Српске школе „Никола Тесла“, у језичком кампу „Вук Караџић“, у Балатонфевешу.

„Српско позориште већ други пут гостује у нашем кампу, гостоваће и следеће године, и желимо да ово постане традиција“, изјавила је Јулијана Которчевић, директорка Српског ђачког дома у Будимпешти.

Учесници „Народописног кампа“ у Помазу, где је Српско позориште гостовало такође по други пут, кажу да им се представа допала, а по њеном завршетку нису пропустили прилику да се фотографишу са глумцима на сцени.

К. П.

Завршени матурски испити

Завидни резултати матураната

Ове године усмени део испита зрелости у Српској гимназији „Никола Тесла“ у Будимпешти, одржан је од 18. до 20. јуна. Убедљива већина матураната давала је лепе одговоре из српског језика и књижевности, мађарског језика и књижевности, историје, српског народописа, ликовне културе, математике, биоло-

придржавао свих законских прописа. Срећом, усмени део матуре је прошао без иједног инцидента, и сви матуранти су успешно положили испите.

Овај пут је укупно шездесет и један кандидат полагао матуру. Од тога 48 су били редовни матуранти док су остали полагали превремену матуру из једног предмета, а било је и таквих

шно положених матурским испитима, а колегама професорима захваљујем, у име ученика, наше српске заједнице на уложеним напорима, на четворогодишњем прегалништву. Такође желим да им се захвалим на стрпљењу и савесном раду са ученицима током матуре. Због свега овог, не изненађује чињеница да је већи

најбоље, максималне оцене. Деветнаесторо петицу, а двоје четворку.”

Општу похвалу матурске комисије добили су: Никола Ђорђевић, Сташа Мандић, Исидора Радић, Јована Дудуковић и Лана Ножица. Предметну похвалу из српског језика и књижевности добили су Жења Еремић, Василије Мицић, Марина Чолаковић, Бојана Мишулић, Марина Сабо, Ана Бали. Из историје су похваљени Василије Мицић и Миона Вулета. Из мађарског језика и књижевности истакнута је била Марина Сабо. Из енглеског језика похваљена је Марија Чичић. Из српског народописа похвалу су добиле Сара Вигњевић, Марина Чолаковић, Христина Јеремић и Сара Матић.

„Дозволите ми да будем мало пристрасан, навешћу још неколико имена и резултата. Ради се о Ани Бали, Јовани Дудуковић и Ањи Панић, које су, упркос томе што им је матерњи језик српски и што долазе из Србије, одлично одговарале и излагале на мађарском језику. Споменуо бих и Бојану Мишулић која је надахнуто говорила о Васку Попи, Вању Хари и Петру Јовановић које су ме задивиле својим ликовним стваралаштвом. На крају желим Вам много успеха у студирању у даљем току вашег школовања. Такође бих желео да Вам се остваре планови и снови, да се афирмишете у струци или позиву који будете одабрали”, рекао је др Никола Ластаћ.

Пре поделе сведочанстава и богато илустрованог примерка Основног закона Мађарске, директорка др Јованка Ластаћ је свима пожелела много успеха у даљем животу. На крају се у име матураната захвалила Јовани Дудуковић, која је председнику др Николи Ластаћу предала пригодни поклон.

Д. Д.

гије, енглеског језика, информатике, физичког васпитања и мађарског као страног језика. Председник матурске комисије био је др Никола Ластаћ, професор Више педагошке школе.

Пре почетка полагања обрита председник матуре је у свом обраћању матурантима, скренуо пажњу на то да одговори треба да буду излагања, а не пуко читање скице. Он се током матурских испита стриктно

кандидата који су ради бољег резултата поново полагали матуру из појединих предмета који су им потребни за пријемни испит за факултет.

Директорка др Јованка Ластаћ је 21. јуна у новој библиотеци честитала свима на успешно положеним испитима и предала реч председнику матурске комисије др Николи Ластаћу који је рекао:

„Честитам матурантима на успе-

део ученика предано учио и уложио велики труд спремајући се за матурске испите што се, опет, разуме се, одразило и на резултате међу којима се нашло не мало изванредних. Што се тиче предмета историја, народопис и енглески, малтене сви су постигли веома добре резултате. На овом месту треба да укажем на ванредни успех оних ученика, њих 21, који су на вишем степену из енглеског добили

ПРОСЛАВА ИЛИНДАНА У ПЕШТИ

Српска Самоуправа Јожефвароша срдечно позива све заинтересоване на 27. свечано освећење Илијиног бунара, које ће бити одржано **4. августа 2018. године** у дворишту Природњачког музеја (Magyar Természettudományi Múzeum).

Библиотека „Браћа Настасијевић“ из Горње Милановца расписује **наградни конкурс**

ТРАГОМ НАСТАСИЈЕВИЋА

Категорије конкурса обухватају песму, кратку прозу и есеј. Оквирна тема конкурса јесте стваралаштво чувене уметничке породице Настасијевић, премда ће стручни жири, који именује Библиотека, у свим категоријама ценити и остале самосталне и аутентичне уметничке прилоге.

Као и ранијих година, позивамо ствараоце свих узраста – ученике основних и средњих школа, затим одрасле – афирмисане и неафирмисане. Запослени у Библиотеци немају право учешћа на конкурс. Текстовете достављати искључиво у електронској форми, у PDF и WORD формату, фонт Times New Roman, 12; обим текста не би требало да прелази 15000 карактера (са размацама). Библиотека задржава право лекторисања прилога, због објављивања, уз консултацију са аутором.

Конкурс је отворен до **10. септембра 2018. године**. Стручни жири ће **20. септембра 2018.** објавити резултате конкурса. Награђени радови биће објављени и промовисани у зборнику Библиотеке „Слово Ђирилово“, током манифестације „Дани Настасијевића“ у октобру 2018. Ауторска права и међусобни односи учесника конкурса и Библиотеке биће уређени уз поштовање позитивних прописа. Уз широко поштовање слободе уметничког стварања, Библиотека задржава право да не узме у разматрање радове који заговарају било који облик нетолеранције и дискриминације.

Радове достављати на email адресу: konkursgmbiblioteka15@gmail.com, са назнаком: **Конкурс „Трагом Настасијевића 2018.“**
Контакт: gmbiblioteka@gmail.com
www.bibliotekagm.com

TERRA TRAVEL

Terra Travel, Gračanička 16
11000 Beograd, Srbija
+381 11 2632-921; +381 11 630-1591
Dežurni telefon: +381 64 802-6680
Telefon u Budimpešti: +36705047240
info@terratravel.rs | www.terratravel.rs

ПРАТИТЕ ДНЕВНО ИЗДАЊЕ СNN-а
НА ИНТЕРНЕТУ

WWW.SNNOVINE.COM

Срдечно позивамо Вас и Вашу породицу на традиционалну

ИЛИНДАНСКУ ПРОСЛАВУ

Недеља 29. јул 2018. – у Чобанцу

Прослава почиње у 10.00 часова, богослужењем на бунарчићу. У 16.00 сати у српској цркви у Чобанцу одржаће се вечерње, уз освећење славског колача и кољива. После вечерње у 17.00 сати, у црквеној порти почиње општенородно весеље са наступом КУД-а „Рузмарин“.

Српска црквена општина у Чобанцу
Српска народносна самоуправа у Чобанцу

Друштво уметника „Светионик“ из Ниша расписује конкурс

**ЗА НАЈЛЕПШУ ПЕСМУ И ПРИЧУ
ПОД НАСЛОВОМ „ИМАМ СЛОБОДУ“**

На конкурс је потребно послати до три необављене песме, или три приче, у три примерка, откуцаних на рачунару или куцаћој машини. Дужина песме и приче је неограничена. Радове слати под шифром. Један аутор може имати само једну шифру за све радове. Решење шифре и подаци о аутору: име и презиме, адреса, број телефона и маил достављају се у посебној, затвореној коверти. Радове могу слати сви аутори из региона на свом матерњем језику (уз превод на српски језик).

Рок за слање радова је **20. јул 2018. године**. Одабрани радови биће штампани у зборнику „Светионика“. Биће изабран најбољи од најбољих, који стиче право на штампање самосталне књиге и промоцију, као првонаграђени.

Радове слати на адресу: Друштво уметника „Светионик“, Ул. Новице Жигића Боже бр. 15, 18000 Ниш – са назнаком: ЗА КОНКУРС. Такође, радове под шифром можете слати и путем имејла, на адресу konkurs.svetionik@gmail.com, а засебан мејл са разрешењем шифре на адресу resenja.svetionik@gmail.com.

Резултати конкурса биће објављени 1. августа 2018. године на страници Друштва уметника „Светионик“, док ће одабрани бити обавештени и лично. Промоција зборника биће одржана крајем августа.

Додатне информације можете добити позивом на број +381637003010, и на имејл du.svetionik@gmail.com.

Краљевски књижевни клуб „Карађорђевић“ расписује

**КОНКУРС „КАРАЂОРЂЕ И
КАРАЂОРЂЕВИЋИ“**

Из правилника конкурса:
ПОЕЗИЈА – највише три песме
ПРОЗА – до седам куцаних страна
ЛИКОВНА УМЕТНОСТ – један рад

Рок за слање радова:
31. август 2018. године

Поред краће биографије, доставити име, адресу и телефон. Радове слати на адресу: Чингријина 14, 11050 Београд, Република Србија. Имејл за информације: urgrava.karadjordjevic@gmail.com. Свечано уручење повеља „Карађорђевић“ најуспешнијим учесницима конкурса биће уприличено на Св. Петку, у Београду.

Информације за рубрику „Инфо“
шаљите на адресу: info.snnovine@freemail.hu
Телефон: +36 30 273 3399

ИНФО СЕРВИС

Изложба у Мађарском националном архиву

**КО СМО МИ – НАРОДНОСТИ
У МАЂАРСКОЈ**

Изложба представља избор докумената и предмета који говоре о историји народности у Мађарској и заједничком животу. Можете погледати и краткометражне документарне филмове о животу националних заједница.

Адреса:
Magyar Nemzeti Levéltár
Országos Levéltár főépülete
Budapest, Bécsi kapu tér 2-4.

Цене улазница:
1200 фт за одрасле
800 фт за ђаке и пензионере

„ИСТЕР ДАНИ“ У СЕНТАНДРЕЈИ

21. јула од 22.00 ч.

Концерт састава „Guča Partyzans Brass Band“
Duna korzó, Szentendre

22. јула од 16.30 до 18.00 ч.

Шетња Сентандрејом
„Траговима сентандрејских Срба“
Полазак испред Turinform-а, Dumtsa Jenő utca 22.

22. јула од 19.00 ч.

Концерт Ансамбла „Вујичић“
Duna korzó, Szentendre

„СЛАВОВЕНЧАЊЕ ОТАЧАСТВА“

Удружење „Перо Крушевац“ у сарадњи са Епархијом крушевачком и с благословом епископа крушевачког Давида, расписује конкурс за зборник радова на тему: „Славовенчање отачаства“ („Земља предака овенчана славом“).

Позивамо све заинтересоване ауторе да шаљу песме и фотографије уз своју краћу биографију, на имејл адресу: udruzenjereokrusevac@gmail.com

Тема обухвата страдање српског народа кроз време, жртву и вечну славу наших предака, у чију част овај зборник настаје. Радове можете слати до **20. јула 2018. године**.

КОНЦЕРТ ОРКЕСТРА „ШЕНДЕРГЕ“

22. јула 2018. од 20.00 ч.

Будимпештански Мост слободе
Szabadság hídj

РАСПОРЕД БОГОСЛУЖЕЊА

у Храму Св. Георгија у Будимпешти

22. 07.	Св. Литургија	- у 10.00 ч.
29. 07.	Св. Литургија	- у 10.00 ч.
05. 08.	Св. Литургија	- у 10.00 ч.
12. 08.	Св. Литургија	- у 10.00 ч.
25. 08.	Вечерње	- у 18.00 ч.
26. 08.	Св. Литургија	- у 10.00 ч.

Јутрење се служи свакодневно у 7.30 ч. изузев недеље и празника!

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ
СРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СРБСКЕ

СРПСКЕ

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ✦ Издавач: Канцеларија Самоуправе Срба у Мађарској ✦ За издавача: др Јадранка Гергев ✦ Главни и одговорни уредник: др Драган Јаковљевић ✦ На захтев издавача листа, уредништво не лекториса текстове појединих аутора из Мађарске, што значи да одговорност за стил, језик и објављене чињенице преузима аутор. ✦ Финансијер: Министарство за људске ресурсе Мађарске (Emberi Erőforrások Minisztériuma) ✦ Фотоуредитор: Иван Јакшић ✦ Седиште редакције: Nagymező u. 49, 1065 Budapest ✦ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat Hivatala, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ✦ Имејл уредништва: snnbudimpesta@gmail.com ✦ Web: www.snnovine.com ✦ Графички целокупост: Карол Сабо ✦ За штампању: Alfa Press Design Kft: Ференц Ибош ✦ Текстурне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ✦ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ✦ HU ISSN 2061-0238

ТРАДИЦИЈА

Фолклорни камп у Батањи

Дани фолклора, музике и дружења

И овогодишњи Батањски фолклорни камп, окупио је велики број деце која су пожелела да искористе прилику и науче наше народне игре, односно мелодије из српског мелоса. Међутим, према речима организатора и учесника, било је времена и за дружење и ваннаставне активности, што су такође циљеви овог вида окупљања

Један од педагога задужених за организацију овогодишњег Фолклорног кампа у Батањи, одржаног од 25. до 29. јуна, била је и васпитачица Марица Шкорка Шимон. Према њеним речима, дан у кампу је изгледао тако што се са активностима почињало након доручка, око девет сати. Кореограф Миле Вујчин је организовао четири групе полазника, по узрастима. Нова кореографија је увежбавана од девет до пола дванаест, након чега се ишло на ручак. После ручка би уследио мали одмор у току кога се могло прошетати по Батањи, отићи до продавнице која је близу кампа и купити слатколед или се играти на салашу (пространо двориште уређено за игру). На салашу су се заједно играла и деца која су из кампа и деца која станују у Батањи, а која би после ручка дошла од својих кућа да се друже и заједно играју. Након овог одмора, враћали су се назад у Дом културе, где су организоване активности од 14 до 15.30 часова.

– После смо ишли на базен. Време није било баш најбоље, више пута је падала киша, али ми смо успели да неколико дана

на ноћном купању – каже Марица Шкорка Шимон и додаје:

– У среду смо били у Дому културе, јер смо имали госте. Гости су били из Новог Сада, из Студија за аними-

техници. Такође, имали су прилику да на часовима савладају и свирање традиционалног инструмента, тамбурице. Након свега, за чудо је то да су деца имала свега четири дана да на-

Мачве, из околине Обреновца, које смо радили за најмлађе, што значи за узраст до негде трећег разреда основне школе. За мало старије смо радили *Игре из Лесковца*, са југа Србије. Пошто

има пуно девојака, од млађе групе омладинаца смо направили две групе, па је једна група радила *Бачке игре*, а друга група је радила *Српске игре из околине Куманова*. Оформљено је шеснаест играчких парова, што је нешто сачије ни већи играчки ансамбли не успевају да изведу кореографију, а ето, овде смо то успели, јер су играчи добри, млади и веома спретни. Наравно, камп не бих могао да радим без својих асистената, тако да сваке године имам њихову помоћ, а моји асистенти су Јована Вујчин Мажих, Марија

ЈЕДАНАЕСТ ВАСПИТАЧА И 105 ПОЛАЗНИКА

„Уживали смо и у овом 28. по реду кампу. Ове године је највише било деце из основне школе и та група је била много већа од најстарије групе, која је била мања него пре. Играчи су долазили са разних страна. Дошли су из Будимпеште, Сегедина, Деске, из Сентмиклуша у Румунији, из Беочина, Калаза и наравно из Батање. Укупно је било 105 деце, а са њима је радило једанаесторо педагошких радника”, каже за наш лист васпитачица Марица Шкорка Шимон.

уживамо у купању. После вечере уследио би вечерњи програм који је свакога дана имао нешто другачије да понуди деци. У понедељак увече, првог дана кампа, отишли смо сви заједно у етно-кућу. Нисмо мислили да ћемо се тамо толико добро осећати! Дочекала нас је жена која је за ову посету организовала програм којим ће забавити децу. Прво су деца правила чамце од папира док су седела на слами. Затим су на папирићима писали своје поруке које су желели и стављали их у чамца, а онда су те чамце спуштали у канал и пустили их да плове. Били смо тамо у великом броју. Било нас је око осамдесеторо. Након тога смо погледали просторије и собе ове етно-куће и предмете из давног времена и после свега смо, заједно са домаћинима, играли српске игре. Сви смо веома уживали у свему томе, и мали, и одрасли, као и домаћини, тако да смо и дуже остали. У уторак је програм ишао истим редом преко дана, а од осам сати навече смо били

рање и забаву деце „Жељко Веселко и Танца Наранца”. У четвртак смо имали гастрономско вече, где су кореограф Миле и његови асистенти припремали вечеру за цели камп. Кували су војнички пасуљ, правили су пљескавице, паленту са мућкалицом, свега је било. Ујутру су се привођили крају радови на којима се радило током кампа у радионицама које су сваки дан одржаване, а то су музичка радионица, радионица ручних радова и хор. Деца су правила предивне радове од папира у комбинованој

уче кораке нових кореографија, а да су сви успели да их науче.

Љубомир Вујчин – Миле, кореограф из Врбаса који традиционално учествује у обуци младих играча на овоме кампу, каже:

– Радимо кореографије из свих крајева где постоје српске заједнице. Ја сам двадесет и шест година на овоме кампу и углавном је концепција

Павић и ове године је ту и Миленко Мартић, хармоникаш. У оквиру кампа држани су и часови тамбурице.

О свему, Јосип Будимчевић, наставник тамбуре, за наш лист каже:

– Циљ часова тамбуре у кампу јесте да се свирање овог инструмента омасови, како би се и на тај начин очувала традиција. Ови часови ће бити уврштени и идуће године у програм и ја имам жељу да радим на томе. Циљ овога кампа није да се деца морају одредити између тамбурице и фолклора, напротив. Циљ је да наставе традицију и све ћемо учинити да деца могу да учествују и у фолклору, и у свим другим секцијама. Зато, у овом кампу деца не проводе дневни два и по до три сата у свирању тамбуре само у току преподнева, а затим и поподне, као што се то, на пример, ради у музичким камповима.”

Читав овај пројекат финансиран је средствима добијеним од Министарства људских ресурса (ЕММ) и Фондације министарства за људске ресурсе Мађарске (ЕМЕТ).

Сања Ковачевић

била та да се раде игре и да се од тих игара уради једна кореографија. Ево, ми смо имали прилике да видимо четири кореографије, а то су *Игре из*

става људских ресурса (ЕММ) и Фондације министарства за људске ресурсе Мађарске (ЕМЕТ).

СТАСАВАЈУ НОВИ ТАМБУРАШИ

„Ове године смо изабрали две композиције из сплета бачких игара и њих смо научили и увежбали. Часови су трајали по два сата дневно, са паузама. У неко наредно време је циљ, ако се мало омасови овај музички камп, да једна кореографија тако буде направљена да деца која овде уче да свирају, буду ти који ће да отпрате тај фолклор. То је нека визија”, рекао нам је наставник тамбуре Јосип Будимчевић.